

Funktionsnedsättningar och arbetet kring detta i Landstinget i Kalmar län

Mimmi Hogland Blomkvist

Definitioner

- ***Funktionsnedsättning*** beskriver att en person har en nedsättning av en fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga
- ***Funktionshinder*** uppstår i mötet mellan en person med funktionsnedsättning och omgivningen, när det finns brister som begränsar en individs möjligheter att vara delaktig

Utgångspunkter

- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- Agenda 2030
- Europarådets funktionshinderstrategi 2017-2023
- Den nya funktionshinderpolitiken
- Positionspapper SKL
- Vårt eget arbete i Landstinget i Kalmar län

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

- Konventionen undertecknades av Sveriges regering mars 2007 och trädde i kraft i januari 2009
- Konventionen utgår från de mänskliga rättigheterna

Syfte:

Att ta bort hinder i samhället för att säkerställa att varje individ får tillgång till sina mänskliga rättigheter på det politiska, ekonomiska, sociala, kulturella och civila området

FN - konventionens 50 artiklar

- Artikel 1-4: Grundläggande principer
- Artikel 5-30: Rättighetsartiklar
- Artikel 31-50: Procedurregler

Konventionens principer

- Respekt för människors lika värde och individuella självbestämmande
- Icke-diskriminering
- Delaktighet och inkludering
- Respekt för olikheter och acceptans av personer med funktionsnedsättning som en del av mångfalden
- Lika möjligheter
- Tillgänglighet
- Jämställdhet
- Respekt för utveckling av förmågor hos barn med funktionsnedsättning

Artikel 10 – Rätten till liv

Konventionsstaterna bekräftar åter att varje människa har en inneboende rätt till livet och ska vidta alla åtgärder som behövs för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning verkligen får åtnjuta denna rätt på lika villkor som alla andra

Agenda 2030 – 17 globala mål

Agenda 2030 - syfte

Skapa ett långsiktigt hållbart samhälle för alla

De globala målen för hållbar utveckling syftar till att:

- Utrota fattigdom och hunger
- Förverkliga de mänskliga rättigheterna för ALLA
- Uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor
- Säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser

Nationella funktionshinderpolitiken

2017 - 2025

Nationellt mål

- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt
- Uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund
- Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnperspektivet ska beaktas

Inriktning för arbetet med den nya funktionshinderpolitiken

Inriktas mot fyra områden

- Principer om universell utformning
- Befintliga brister i tillgängligheten
- Individuella stöd och lösningar för individens självständighet
- Att förebygga och motverka diskriminering

Universell utformning

- Utformning av produkter, miljöer, program och tjänster ska kunna användas av alla i största möjliga utsträckning utan behov av anpassning eller specialutformning
- Det handlar om att göra rätt från början!
- Man ska säkerställa tillgängligheten så att det inte finns behov av att åtgärda i efterhand

12 prioriterade områden i den nationella funktionshinderpolitiken

- Arbete och försörjning
- Utbildning
- It
- Transport
- Diskriminering
- Boende
- Bebyggd miljö och samhällsplanering
- Sveriges domstolar
- Upphandling
- Barn med funktionsnedsättning
- Mäns våld mot kvinnor
- Hälsa

Agenda 2030 –
Konventionen –
Funktionshinderpolitiken –
Vårt eget arbete i Landstinget

Arbete och försörjning

Mål: Sysselsättningen ska öka och arbetslösheten minska

Uppdrag

- Översyn av termen arbetsförmåga
- Underlätta för unga att etablera sig på arbetsmarknaden eller påbörja utbildning
- Flexiblare insatser och föreslå åtgärder

Kopplingar

- FN:s konvention
Artikel 27 – Arbete och sysselsättning
- Agenda 2030 –

Landstingets arbete

LT- Mål Agenda 2030: Inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt.
Ansvarsfullt hushålla med skattemedel. Anständiga arbetsvillkor för ALLA medarbetare.
Trygg och säker arbetsmiljö för ALLA och sträva efter att vara en attraktiv arbetsgivare.

Nu

- Lönebidragsanställningar

Framåt?

- Vad vill vi göra för att förbättra för dem med funktionsnedsättningar?

Utbildning

Mål: God tillgång på utbildning oavsett vem man är eller var man bor. Rätten till utbildning för personer med funktionsnedsättning ska ges utan diskriminering och på jämlika villkor

Uppdrag

- Tillgängliga inkluderande lärmiljöer
- Övergång från gymnasiesärskola till arbetslivet
- Stöd till föräldrar som har barn neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- Kunskapsspridning av goda exempel inom högskola och universitet

Kopplingar

- FN:s konvention
Artikel 24 – Utbildning
- Agenda 2030

Landstingets arbete

LT- Mål Agenda 2030: Inkluderande utbildning av god kvalitet. Jämlikt utbud av utbildning vid våra folkhögskolor. Öka kunskapen av hållbar utveckling till våra medarbetare och invånare.

Nu

- Studerande på landstingets folkhögskolor erbjuds det stöd de behöver för att nå sina mål – Följs via handlingsplanen

Framåt

- Vad vill vi göra för att förbättra för dem med funktionsnedsättningar?

IT-politik

Mål: Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter, vilket innebär att alla, inklusive personer med funktionsnedsättning, ska få tillgång, på lika villkor, till information och kommunikation oavsett teknik och system

Uppdrag

- Ökad kunskap om användarnas behov på IT-området
- Ökade kunskaper om hur jämställdhetspolitiska mål uppfylls

Kopplingar

- FN:s konvention
 - Artikel 9 – Tillgänglighet
 - Artikel 21 – Yttrandefrihet och åsiktsfrihet samt tillgång till information
 - Artikel 29 – Deltagande i det politiska och offentliga livet
- ← Agenda 2030

Landstingets arbete

LT- Mål Agenda 2030: Bidra till vetenskaplig forskning och uppmuntra till innovation. Öka tillgången till informations- och kommunikationsteknik och göra den tillgänglig för ALLA våra invånare

Nu

- Finns anpassningar på LT Kalmar
- Innovationer inom hjälpmedelsområdet uppmuntras och vägledning ges till innovatörer

Framåt?

- Vad vill vi göra för att förbättra för dem med funktionsnedsättningar?

Transporter

Mål: Transportsystemet utformas så att det är användbart för personer med funktionsnedsättning

Uppdrag

- Kvalitet i färdtjänst
- Tillgänglighet och användbarhet inom transportsystemet

Kopplingar

- FN:s konvention
Artikel 9 – Tillgänglighet
Artikel 20 – Personlig rörlighet
- Agenda 2030

Landstingets arbete

LT- Mål Agenda 2030: Landstingets byggnader och kollektivtrafik ska vara inkluderande, trygga, säkra och hållbara. Planering av byggande och kollektivtrafik ska särskild uppmärksamhet på människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning och äldre personer.

Nu

- Kollektivtrafiken har anpassade bussar
- Kollektivtrafiken använder funktionshinderrådet som remissinstans

Framåt

- Vad vill vi göra för att förbättra för dem med funktionsnedsättningar?

Diskriminering

Mål: Öka kunskapen och medvetenheten om innehållet i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Uppdrag

- Regeringen avser att vidta särskilda åtgärder kring diskriminering och bristande kunskap som finns på arbets- och bostadsmarknaden

Kopplingar

- FN:s konvention
Artikel 5 - jämlikhet och ickediskriminering
Artikel 6 – Kvinnor med funktionsnedsättning
Artikel 8 – Medvetandegörande om situationen för personer med funktionsnedsättning
- Agenda 2030

Landstingets arbete

LT- Mål Agenda 2030: Kvinnor och män ges lika möjligheter villkor. ALLA ska ha möjlighet till delaktighet i vård och behandling. Rättvis tillgång för ALLA till god hälsoservice och till förhållanden som främjar god hälsa, ex kollektivtrafik och utbildning

Nu

- Dagens utbildning 1:a steg
- Kom igång aktiviteter planeras för personer med funktionsnedsättning
- Rökavvänjning för personer med speciella behov

Framåt

- Vad vill vi göra för att förbättra för dem med funktionsnedsättningar?

Boende i gruppboestad eller i bostad med särskild service enligt LSS

Mål: Utgångspunkten bör vara att merkostnader till följd av funktionsnedsättningen ska kompenseras alternativt förebyggas

Uppdrag

- Se över hur personer som går under LSS-lagstiftningen och bor i särskild bostad ska undgå merkostnad

Kopplingar

- FN:s konvention
Artikel 28 – Tillfredsställande levnadsstandard och social trygghet
- Agenda 2030

Landstingets arbete

LT- Mål Agenda 2030: Säkerställa att våra invånare har makt och inflytande över sin hälsa och behandling och att den utbildning och kollektivtrafik vi erbjuder ska vara för ALLA

Nu

- Habiliterande insatser - barn och ungdomar t o m 20 år - fr.o.m. 20 år endast de som tillhör personkretsen LSS

Framåt

- Vad vill vi göra för att förbättra för dem med funktionsnedsättningar?

Bebyggd miljö och samhällsplanering

Mål: Byggnader ska vara tillgängliga och användbara för personer med funktionsnedsättning

Uppdrag

- Se över reglerna för enkelt avhjälpna hinder
- Ta fram en vägledning om hur funktionshinderperspektivet behandlas i översiktsplaner

Kopplingar

- FN:s konvention
Artikel 9 – Tillgänglighet
- Agenda 2030

Landstingets arbete

LT- Mål Agenda 2030: Landstingets byggnader och kollektivtrafik ska vara inkluderande, trygga, säkra och hållbara. Planering av byggande och kollektivtrafik ska särskild uppmärksamhet på människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning och äldre personer.

Nu

- Vid nybyggnation beaktas universell utformning
- Vid ombyggnad tas lätt avhjälpna hinder bort
- Ritningsgranskningsgrupp är med i bedömning och uppföljning

Framåt

- Vad vill vi göra för att förbättra för dem med funktionsnedsättningar?

Sveriges domstolar

Mål: Kompetensen hos myndigheterna för rättsväsendet kring förutsättningar och behov hos personer med funktionsnedsättning ska stärkas

Uppdrag

- Genomföra insatser för att öka kompetensen gällande funktionsnedsättning (domstolsverket)

Kopplingar

- FN:s konvention
Artikel 12 – likhet inför lagen
Artikel 13 – tillgång till rättssystemet
- Agenda 2030

Landstingets arbete

LT-Mål Agenda 2030: Vi lever upp till våra värderingar öppet, engagerat och kunnigt. Bra bemötande är självklart. Vi sak vara uppmärksamma när det gäller alla typer av våld, övergrepp och utnyttjande av alla former.

Nu

- Finns rutiner när det gäller våld både när det gäller våra medarbetare men även vid misstanke om våld/övergrepp i patientkontakten.
- Anmälan vid misstanke

Framåt

- Vad vill vi göra för att förbättra för dem med funktionsnedsättningar?
- Hur kan vi hjälpa till att förbättra kompetensen i Sveriges domstolar?

Upphandling

Mål: En strategisk hantering där tillgänglighet vid upphandling beaktas kan bidra till att öka delaktigheten i samhället för personer med funktionsnedsättning

Uppdrag

- Följa principen universell utformning vid upphandling

Kopplingar

- FN:s konvention
Artikel 9 – Tillgänglighet
- Agenda 2030

Landstingets arbete

LT-Mål Agenda 2030: : Byggnader och kollektivtrafik ska vara tillgänglig och användbar för personer med funktionsnedsättning. Ställa krav vid upphandling för att minska miljö- och hälsofarliga ämnen i produkter.

Nu

- Krav ställs vid upphandling för att få en hållbar konsumtion

Framåt

- Vilka krav kan vi ställa för att förbättra för dem med funktionsnedsättningar?

Barn med funktionsnedsättning

Mål: ALLA barn ska få sina rättigheter tillgodosedda

Nuläge

- Barn med funktionsnedsättning utsätts oftare för kränkningar och trakasserier, hot och våld
- Barnkonventionen blir lag 2019 – den måste tas på allvar och gäller även barn med funktionsnedsättning

Kopplingar

- FN:s konvention
Artikel 7 – Barn med funktionsnedsättning
- Agenda 2030

Landstingets arbete

LT-Mål Agenda 2030: Rättvis tillgång för ALLA till god hälsoservice och till förhållanden som främjar god hälsa, ex kollektivtrafik och utbildning

Nu

- Samarbete kring barnkonventionen/konventionen om funktionsnedsättning
- Samarbete med NKA kring anhöriga till barn med funktionsnedsättning

Framåt

- Vad vill vi göra för att förbättra för barn med funktionsnedsättningar?

Förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor med funktionsnedsättning

Mål: Samma mål och insatser för kvinnor med funktionsnedsättning som för alla andra kvinnor dvs de jämställdhetspolitiska målen

Nuläge

- Förhöjd risk för våld mot kvinnor med funktionsnedsättning
- Utsatt grupp som utsätts för våld i hemmet i större utsträckning än andra kvinnor
- Viktigt att det ingår i undervisningen där studerande i framtiden kommer att möta våldsutövare och våldsutsatta

Kopplingar

- FN:S konvention
Artikel 6 – Kvinnor med funktionsnedsättning
- Agenda 2030

Landstingets arbete

LT-Mål Agenda 2030: Kvinnor och män ges lika möjligheter villkor. ALLA ska ha möjlighet till delaktighet i vård och behandling.

Nu

- Har rutiner när det gäller våld både när det gäller våra medarbetare men även vid misstanke om våld/övergrepp i patientkontakten.
- Anmälan vid misstanke

Framåt

- Vad vill vi göra för att förbättra för kvinnor med funktionsnedsättningar?

Hälsa

Mål: Befolkningen ska erbjudas en behovsanpassad och effektiv hälso- och sjukvård av god kvalitet. Vården ska vara jämlik, jämställd och tillgänglig

Uppdrag

- Satsningar fortsätter inom områdena kroniska sjukdomar och psykisk hälsa
- Kunskapsstöd ska utvecklas om kroniska sjukdomar
- Socialstyrelsen ska fördela stimulansbidrag

Kopplingar

- FN:s konvention
Artikel 25 – Hälsa
Artikel 26 – Habilitering och rehabilitering
- Agenda 2030

Landstingets arbete

LT-Mål Agenda 2030: Säker och tillgänglig hälso- och sjukvård samt tandvård.
Förebyggande folkhälsoarbete.

Nu

- God tillgänglighet i fokus
- Förbättringsarbete inom olika verksamheter
- Frågor kring livsstil i fokus
- Tobaksavvänjning
- Kom igång aktiviteter

Framåt

- Vad vill vi göra för att förbättra för dem med funktionsnedsättningar?

Styrning och uppföljning på nationell nivå

- Beskriva tillämpningen av principen universell utformning
- Myndigheten för delaktighet har ett uppdrag att se över styrning och uppföljning av den nya funktionshinderpolitiken för att den ska bli stabil och långsiktig – Martin Olauzon utredare
- Myndigheten för delaktighet tillsammans med länsstyrelserna ska ge konkret stöd till kommuner och landsting att genomföra sina funktionshinderpolitiska strategier och planer (13 miljoner per år till förfogande)
- Myndigheten för delaktighet har tagit fram en webbutbildning om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i samverkan med Uppsala universitet

Ökade kunskaper

- <http://www.mfd.se/stod-och-verktyg/digitala-verktyg/webbutbildningar/manskliga-rattigheter-och-fordjupning-om-fns-konvention-om-rattigheter-for-personer-med-funktionsnedsattning/>

För ett
friskare
tryggare
och rikare **liv**

